

RADNI ODNOSI

1. Ustavni sud se u pravilu ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze.

Iz obrazloženja:

U postupku pokrenutom ustavnom tužbom na temelju članka 62., stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), Ustavni sud u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj tužbi utvrđuje je li u postupku odlučivanja o pravima i obvezama podnositelju povrijeđeno ustavno pravo, pri čemu se, u pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice o čijem postojanju ovisi ocjena o povredi ustavnog prava.

Ustavna tužba podnositeljice istovjetna je nizu ustavnih tužbi podnesenih Ustavnom sudu u istovrsnim predmetima isplate razlike plaće u Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje u razdoblju nakon svibnja 2001. godine.

Ustavni sud je u brojnim odlukama utvrdio da ustavna prava na koja se pozivaju podnositelji, uključujući i podnositeljicu ove ustavne tužbe, nisu povrijeđena osporenim presudama nadležnih sudova.

Razloge zbog kojih smatra da ustavna prava u navedenim istovrsnim predmetima nisu povrijeđena, Ustavni sud posebno je obrazložio

u odluci broj: U-III-1316/2005 od 26. listopada 2005. godine, objavljenoj u Narodnim novinama, broj 134/05.

Ustavni sud napominje da je u odluci broj: U-III-1316/2005 obrazložen i osporeni način sistematizacije radnih mjesta tuženika, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, nakon stupanja na snagu Pravilnika o ustroju i sistematizaciji radnih mjesta tuženika od 15. svibnja 2001. godine i njegovih izmjena od 6. lipnja 2001. godine. Stoga se podnositeljica i u odnosu na taj dio ustavne tužbe (u vezi s utvrđenjem da joj radni odnos na određenom radnom mjestu nije prestao) upućuje na navedenu odluku Ustavnog suda.

Utvrđujući da u ustavnoj tužbi podnositeljica nije navela nijednu činjenicu koja bi njezin slučaj izdvajala iz niza istovrsnih i istovjetnih slučajeva o kojima je Ustavni sud već prethodno odlučivao, razlozi zbog kojih Ustavni sud ustavnu tužbu podnositeljice smatra neosnovanom posebno su obrazloženi u odluci Ustavnog suda objavljenoj u Narodnim novinama, navedenoj u točki 4., odjeljcima 3. i 4. u obrazloženjima ove odluke.

Ustavni sud RH u Zagrebu, broj: U-III-3136/2007. od 25.3.2010.

2. Ustavni sud ispituje samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi, te ne uzima u razmatranje ustavne tužbe kad se ne radi o povredi ustavnog prava.

Iz obrazloženja:

Člankom 71., stavcima 1. i 2. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) propisano je:

- (1) *Vijeće, odnosno sjednica Ustavnog suda ispituje samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi.*
- (2) *Ustavna tužba neće se uzeti u razmatranje u slučaju kad se ne radi o povredi ustavnog prava.*

Člankom 32. Ustavnog zakona propisano je:

Ustavni sud će rješenjem odbaciti (...) ustavnu tužbu ... u drugim slučajevima kad ne postoje pretpostavke za odlučivanje o biti stvari.

Pod „odlučivanjem o biti stvari“ u smislu članka 32. Ustavnog zakona razumijeva se odlučivanje o ustavnopravnoj biti stvari.

Sukladno Ustavu i Ustavnom zakonu, Ustavni sud nije tijelo sudbene vlasti, ne provodi sudski postupak i ne odlučuje meritorno o sudskim stvarima, Ustavni sud posebno je tijelo utemeljeno Ustavom radi zaštite pojedinačnih ljudskih prava i temeljnih sloboda (ustavnih prava) u postupku pokrenutom ustavnom tužbom.

Ustavna tužba nije redovni ili izvanredni pravni lijek u sustavu domaćih pravnih lijekova. Ona je posebno ustavnopravno sredstvo zaštite ustavnih prava u pojedinačnim slučajevima. Stoga nije dostatno pozvati se u ustavnoj tužbi na povrede koje su rezultat navodnih nezakonitosti što ih je počinilo nadležno tijelo ili sud u sudskom postupku. Protiv takvih nezakonitosti pravnu zaštitu pružaju redovni i specijalizirani sudovi u postupcima ustrojenim u više stupnjeva sudske zaštite. One iznimno mogu biti predmet ispitivanja pred Ustavnim sudom, ali samo ako i u mjeri u kojoj mogu povrijediti ljudska prava i temeljne slobode zaštićene Ustavom.

U ustavnoj tužbi također nije dostatno ponoviti razloge koji su već istaknuti u žalbenim ili revizijskim postupcima pred sudom niti je dostatno samo navesti ustavna prava koja se smatraju povrijeđenima. Ustavna tužba mora sadržavati

konkretne i obrazložene razloge eventualne povrede određenog ustavnog prava.

Konačno, kad je riječ o ustavnom jamstvu jednakosti pred zakonom, vlastiti slučaj valja dovesti, kad god je to moguće, u vezu s ostalim sličnim slučajevima i obrazložiti u čemu je on ustavnopravno specifičan da bi morao biti ispitivan pred Ustavnim sudom.

Vrhovni sud Republike Hrvatske je potvrdio stajališta nižestupanjskih sudova da u konkretnom slučaju, sukladno članku 382., stavku 1., točki 2. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03.), nije dopuštena revizija budući da vrijednost predmeta spora u kojem je podnositelj zatražio isplatu potraživanja iz radnog odnosa ne prelazi 100.000,00 kuna.

Ustavni sud utvrđuje da se osporavajući razlozi istaknuti u ustavnoj tužbi iscrpljuju u ponavljanju žalbenih razloga dok se navodno postojanje povreda istaknutih ustavnih prava ne obrazlaže.

Podnositelj u ustavnoj tužbi nije pokazao da Vrhovni sud Republike Hrvatske u postupanju ili pri donošenju osporenog rješenja nije poštuovao odredbe Ustava o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, odnosno da je proizvoljno protumačio mjerodavne odredbe zakona ili drugih propisa. Ustavni sud stoga ocjenjuje da konkretan slučaj ne otvara pitanje ostvarenja ustavnih prava podnositelja. Stoga ne postoji ustavnopravna bit stvari u kojoj bi Ustavni sud odlučivao.

Ustavni sud RH u Zagrebu, broj: U-III-5299/2008. od 3.3.2010.

3. Tijekom cijelog sudskog i upravnog postupka tijela koja vode postupak dužna su se držati procesnih pravila, jer u suprotnom dolazi u pitanje ugrožavanje vladavine prava i drugih vrednota pravnog poretka.

Iz obrazloženja:

U odnosu na postupovne prigovore podnositelja, Ustavni sud ističe da nepoštovanje utvrđenih procesnih pravila tijekom sudskog i uprav-

nog postupka (zajamčenih načelom zakonitosti) dovodi u pitanje poštovanje drugih načela, kao što su: jednakost stranaka pred sudom i zakonom te pravna sigurnost, čime se također ugrožava i vladavina prava kao jedno od osnovnih vrednota pravnog poretka zajamčenog Ustavom Republike Hrvatske. To je stajalište Ustavni sud zauzeo u odluci broj: U-III-3880/2006 od 7. srpnja 2009. godine. To se stajalište može primijeniti i kod provedbe disciplinskog postupka za teške povrede službene dužnosti.

U ustavnoj tužbi podnositelj posebno prigovara da nije mogao prisustvovati usmenoj raspravi 8. svibnja 2007., koja je provedena u prvostupanjskom disciplinskom postupku te da, stoga, nije mogao iznijeti svoju obranu, odnosno da u postupku nije uopće saslušan.

Prema članku 107., stavku 1. ZDS-a, usmena rasprava mora se održati u postupku zbog teške povrede službene dužnosti, a kakav se provodio i u ovom predmetu. Prema stavku 2. članka 107. ZDS-a rasprava se, iznimno, može održati bez nazočnosti službenika protiv kojega se vodi postupak ako su ispunjena tri kumulativna uvjeta: 1. ako je službenik uredno pozvan, 2. ako se očitovao o zahtjevu i 3. ako postoje opravdani razlozi da se rasprava održi.

Prvostupanjski i drugostupanjski sud utvrdili su da su u konkretnom slučaju bila ispunjena sva tri navedena uvjeta. Postojanje trećeg uvjeta – opravdanih razloga da se rasprava održi – obrazložili su (samo) time da je „disciplinski postupak po svojoj prirodi hitan“. Upravni sud prihvatio je i podržao navedeni razlog.

Ustavni sud, međutim, smatra da ovakvo obrazloženje postojanja opravdanih razloga nije dostatno polazeći upravo od činjenice da su disciplinski postupci po svojoj prirodi hitni. Stoga, a polazeći od okolnosti svakog pojedinog slučaja, potrebno je utvrditi koji su to (drugi) opravdani razlozi koji, iznimno, dopuštaju da se rasprava održi u odsutnosti uredno pozvanog službenika.

Nadalje, uzevši u obzir da se podnositelj prije održavanja rasprave pisano ispričao i dostavio liječničku svjedožbu o bolesti, kao i da je u svojem očitovanju predložio saslušanje više svjedoka o postojanju njegove disciplinske odgovornosti, u odnosu na tri disciplinska djela koja su mu stavljena na teret, od kojih niti jedan od njih nije pozvan i saslušan, Ustavni sud utvrđuje da je time došlo i do povrede načela „jednakosti oružja“ stranaka u sudskom postupku.

Naime, odgovornost podnositelja za disciplinska djela utvrđena je u upravnom postupku, nakon provedenog dokaznog postupka, u kojem podnositelj nije sudjelovao niti je u istome saslušan. Podnositelju nije bilo omogućeno pratiti tijekom dokaznog postupka, sudjelovati u njemu uz branitelja, izjašnjavati se i predlagati dokaze u odnosu na odlučujuće činjenice te poduzimati sve zakonom dopuštene procesna radnje, uključujući i ispitivanje svjedoka predlagatelja disciplinskog postupka.

Povrijeđeno je, stoga, načelo jednakosti sredstava koje na raspolaganju moraju imati obje stranke. Jer, načelo jednakosti sredstava jedno je od bitnih jamstava pojma pravičnog suđenja.

Nepoštovanje utvrđenih procesnih pravila tijekom sudskog postupka (zajamčenih načelom zakonitosti) dovodi u pitanje i poštovanje drugih načela kao što su jednakost stranaka pred sudom i zakonom te pravna sigurnost, čime se također ugrožava i vladavina prava kao jedno od osnovnih vrednota pravnog poretka zajamčenog Ustavom Republike Hrvatske.

U konkretnom slučaju, imajući u vidu navedenu činjenicu i okolnost da tijekom provedenog dokaznog postupka podnositelju kao stranci nije omogućeno saslušanje, Ustavni sud utvrđuje da je povrijeđeno pravo na pravično suđenje propisano odredbom članka 29., stavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

Ustavni sud RH u Zagrebu, broj: U-III-2080/2010. od 7.7.2010.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*